КИНА НА ПУТУ ДА ПРЕУЗМЕ СВЕТСКИ ПРИМАТ У ОБЛАСТИ ВИСОКЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

Сведоци рађања империје

За годину дана „жути колос” је само у сектору „хај-тека” забележио раст извоза у износу од 57 милијарди долара, надокнадивши заостатак за САД од 14 милијарди и претекавши их за целих 31-у милијарду долара. Присуствујемо највећем економском буму свих времена. И сви други параметри указују да је у арену света одлучним кораком ступила још једна супер сила

Пише: Марцио Паоло Ротондо

Већ го-ди-ну да-на Ки-на је нај-ве-ћи свет-ски из-во-зник тех-но-ло-ги-је. То про-из-ла-зи из зад-њег из-ве-шта-ја Ор-га-ни-за-ци-је за еко-ном-ску са-рад-њу и раз-вој. Ова ор-га-ни-за-ци-ја је еви-ден-ти-ра-ла зна-ча-јан су-фи-цит Ки-не у од-но-су на САД. То је још је-дан при-мат, си-гур-но не зад-њи, ко-ји је до-се-гла ки-не-ска си-ла.

Нај-го-ре ноћ-не мо́-ре ин-ду-стри-ја-ли-зо-ва-ног све-та, а пре све-га аме-рич-ке при-вре-де, осва-ру-ју се. Ки-не-ска тр-го-вач-ка пан-де-ми-ја за-хва-та но-ве обла-сти и по-при-ма раз-ме-ре ко-ји су би-ли не-за-ми-сли-ви до пре не-ку го-ди-ну.

Ра-ни-ји свет-ски ре-кор-де-ри, Се-вер-но-а-ме-ри-кан-ци, за-о-ста-ју за ки-не-ским ко-ло-сом за чи-та-вих 30 ми-ли-јар-ди до-ла-ра са-мо у сек-то-ру „high-tech" ко-ји се од-но-си на мо-бил-не те-ле-фо-не, „лап-то-по-ве", ди-ги-тал-не фо-то-а-па-ра-те, итд. Ки-на је у 2004. го-ди-ни оства-ри-ла обим из-во-за у овом сек-то-ру од 180 ми-ли-јар-ди до-ла-ра, а САД „тек" 149 ми-ли-јар-ди до-ла-ра. А са-мо го-ди-ну да-на ра-ни-је, у 2003. го-ди-ни, Ки-на је би-ла на дру-гом ме-сту са 123 ми-ли-јар-де, од-но-сно за це-лих 14 ми-ли-јар-ди до-ла-ра иза САД, ко-је су има-ле из-воз од 137 ми-ли-јар-ди до-ла-ра. Ово пред-ста-вља ре-корд-ни раст у са-мо јед-ној го-ди-ни и ули-ва страх нај-ин-ду-стри-ја-ли-зо-ва-ни-јим зе-мља-ма све-та.

Ки-не-ска кво-та у гло-бал-ним тр-го-вач-ким раз-ме-ра-ма (увоз и из-воз) у исто вре-ме до-сти-гла је број-ку од 329 ми-ли-јар-ди до-ла-ра, што пред-ста-вља го-ди-шњи раст од 95 ми-ли-јар-ди до-ла-ра (прет-ход-на кво-та је из-но-си-ла 234 ми-ли-јар-де). По-ре-ђе-ња ра-ди, у 1996. го-ди-ни, та број-ка је износила, укуп-но, са-мо 35 ми-ли-јар-ди до-ла-ра. САД су, пак, има-ле 375 ми-ли-јар-ди до-ла-ра у 2004. го-ди-ни, што је по-раст у од-но-су на 301 ми-ли-јар-ду из 2003. и на 230 ми-ли-јар-ди 1996. го-ди-не. Ко-мер-ци-јал-ни сал-до Ки-не у овом сек-то-ру са-мо у од-но-су на САД из-но-си 34 ми-ли-јар-де до-ла-ра, пре-ма 27 ми-ли-јар-ди до-ла-ра Европ-ске Уни-је.

У из-ве-шта-ју Ор-га-ни-за-ци-је за еко-ном-ску са-рад-њу и раз-вој сто-ји да је НР Ки-на зна-чај-но по-ја-ча-ла тр-го-вин-ску раз-ме-ну на свом кон-ти-нен-ту, и то у ви-ше не-го за-мр-ше-ној мре-жи од-но-са са За-па-дом.

У су-прот-ном сме-ру иде увоз Ки-не из Европ-ске Уни-је и из САД, али се за-др-жа-ва и рас-ту-ћи ни-во из-во-за.

ПРО-МЕ-НА У РАС-ПО-ДЕ-ЛИ УЛО-ГА

Да би-смо илу-стро-ва-ли ки-не-ску ко-мер-ци-јал-ну струк-ту-ру и ме-ха-ни-зме, узми-мо у об-зир по-дат-ке ко-ји се од-но-се на про-из-вод-њу мо-бил-них те-ле-фо-на и „лап-топ" ком-пју-те-ра. По-лу-о-бра-ђе-не ком-по-нен-те до-ла-зе из Ја-па-на (18 од-сто), из Тај-пе-ја (16 од-сто), из Ју-жне Ко-ре-је (13 од-сто), из Ма-ле-зи-је (8 од-сто), а ни-шта не сти-же из САД и Европ-ске Уни-је. Али, ка-да се та по-тро-шна до-бра про-из-ве-ду, из-во-зе се у Евро-пу и још ви-ше у САД. Чак 27 од-сто тех-но-ло-шког уво-за САД но-си озна-ку „мејд ин Ки-на", а у 2000. го-ди-ни он је из-но-сио ма-ње од 10 од-сто.

Ки-на је са-да не-за-у-ста-вљи-ва. Ви-ше је не мо-же за-у-ста-ви-ти ни тех-но-ло-шка ино-ва-ци-ја. Већ два-де-сет го-ди-на тен-ден-ци-ја еко-ном-ског, ко-мер-ци-јал-ног и тех-но-ло-шког ра-ста је без прем-ца. Ме-ђу-тим, од 2001. го-ди-не, ка-да је Ки-на зва-нич-но ушла у Свет-ску тр-го-вин-ску ор-га-ни-за-ци-ју (СТО), жу-ти ко-лос до-жи-вља-ва ве-ро-ват-но нај-ве-ћи еко-ном-ски бум свих вре-ме-на. Ту се Ки-на ис-ка-зу-је као са-вр-ше-на ма-ши-на ко-ја на нај-бо-љи на-чин сле-ди пра-ви-ла гло-бал-не тр-го-ви-не и либерализма.

Лоп-ту гло-ба-ли-за-ци-је Ки-не-зи су за-хва-ти-ли на „дроп-кик" во-леј и свом си-ли-ном је шут-ну-ли у гол оних што су ми-сли-ли да ће Ки-на би-ти бу-ду-ћа ме-та ко-ло-ни-за-ци-је. Про-цес је упра-во обр-нут. За-хва-љу-ју-ћи ко-мер-ци-јал-ном отва-ра-њу, ки-не-ски ги-гант по-ста-је, на нео-спо-ран на-чин, свет-ски до-ми-нан-тан у пла-не-тар-ној тр-го-ви-ни. За-хва-љу-ју-ћи да-ле-ко нај-кон-ку-рент-ни-јим це-на-ма, Ки-на осва-ја не са-мо бо-га-те зе-мље, већ и си-ро-ма-шне земље Афри-ке. Ин-ду-стри-ја-ли-зо-ва-не зе-мље су ми-сли-ле да мо-гу да ис-ко-ри-сте Ки-ну. Да-нас мо-ра-ју пот-пу-но да про-ме-не ми-шље-ње. Де-ло-ка-ли-за-ци-ја про-из-вод-ње, бан-крот-ства, не-за-по-сле-ност, оси-ро-ма-ше-ње и мно-ге дру-ге бо-ле-сти ко-је по-га-ђа-ју нај-ин-ду-стри-ја-ли-зо-ва-ни-је зе-мље све-та на-ста-ле су због Ки-не.

И док је За-пад у пат по-зи-ци-ји, Ки-на ра-сте уз све оно што За-пад гу-би дуж тог пу-та. То је на-пре-дак ко-ји ће до-ве-сти до то-га да жу-ти ги-гант у свим сек-то-ри-ма пре-ва-зи-ђе Европ-ску Уни-ју и САД пре 2050. го-ди-не.

Оно што је не-ка-да би-ла На-род-на Ре-пу-бли-ка Ки-на уско-ро би мо-гло би-ти де-фи-ни-са-но као ли-бе-рал-на ки-не-ска им-пе-ри-ја, од-но-сно као но-ва ве-ли-ка свет-ска си-ла. **<**

(Март 2006)